

gla

slovenske kulturne akcije

L. XI. 1 EL VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 1. 1964

VLOGA NAŠEGA TISKA

Malokaj je v narodu tako zelo izraz njegove rasti in kulturne stopnje, kakor ravno njegov tisk, bodisi dnevni ali periodični. Ako bi kdo hotel listati letnike naših listov in tednikov v domovini, bi mogel precej varno slediti pravi zgodovini našega naroda na poti do politične in kulturne zrelosti. Pri naših dnevnikih in tednikih je bil utrip narodne dinamike otipljivo viden. Listi namreč sproti izpričujejo dvige in padce, razkrivajo dobe, ki so nam v čast in ponos, obenem pa tudi razgaljajo korake zmot in težav, ki nam ne bodo mogle biti v nauk in uteho.

Razna iztirjenja na poti v dozorelost niso bila delež samo naše zgodovine. Mogli bi reči, da so bila znak dobe, v kateri smo živeli. Če kdo, je časopis izpostavljen nalogi, da se izkaže v takih preizkušnjah; šli smo skozi nje, kakor smo mogli in znali. Seveda so bile take dobe tudi pri narodih, ki so že imeli izgrajene kalupe svoje kulturne in politične eksistence, a so se potem še vedno morali boriti za čistost in ustaljenost. Toda prehojena pot rasti se je pri njih takoj poznala tudi v pisanju tiska. Med take srečne narode se v prvi polovici 19. stoletja ni mogel prištevati nemški narod, ki ga je zajela burna doba strašnih polemik in trenj. V nemški vihar je s svojo baklo posvetil Karl Marx, ki ni postal samo utemeljitelj dialektičnega materializma, ampak je s svojimi žurnalističnimi izbruhi dejansko postal tudi oče „umazanega“ žurnalizma, ko je v svojih člankih in noticah v „Rheinischer Merkur“ strupeno napadal nosilce pruskega absolutizma. Ni sovražil samo absolutizma, ampak notranjega ministra, ki je bil njegov sorodnik. Da se je umaknil posledicam, je moral v emigracijo, za seboj pa je pustil „šolo žurnalizma“, ki je potem postala „strupen paradiž“ zlasti za pisce iz vrst socializma. Marx je rodil učence, epigone in plagiatorje. Kar je bilo slabo, se ni dalo kar tako zadušiti. Proti koncu stoletja je zlo naraščalo, ko je doseglo svoj drugi višek v spisih Maximiliana Hardena, ki bi bil gotovo genialni pisatelj, če ga strast ne bi zanesla v pisanje cenenih duhovitosti, ki se je nazadnje oplajala samo še iz virov slepega sovrašstva do vsega, kar njemu osebnosti ni bilo po godu.

Včasih se ponekod skuša zagovarjati te vrste pisanje, češ da je to pamflet in da je pamflet literarna zvrst, ki jo je tudi treba gojiti. Med najboljšimi pamfletisti našega stoletja sta gotovo bila Charles Maurras in Léon Daudet s svojo „Action Française“ v letih 1900-1940. Toda za pamflet je potrebno vse, kar že za sleherni kulturno pisanje, pa še nekaj več: obsežno, skoraj enciklopedično znanje, široka osebna kultura in še srčna kultura. Pamflet je spričevalo svoje vrste o kulturni ravni naroda. V slovenskem pisanju je najti sorodno višino v polemičnih spisih Ivana Cankarja (Krpanova kobila). Toda pri nas smo imeli smolo, da je Ivana Cankarja takrat le malokdo prebiral, v žurnalizmu pa smo morali skozi brozgo, ki so jo morali pisati Miroslov Malovrh, Jakob Alešovec in nesrečni Štefe. Učili so se pisanja iz dunajskih listov tiste dobe, ki so bili povrh še v rokah židovskih podjetnikov. Lik takega nesrečnega slovenskega žurnalista je podal Ivan Cankar v Ščuki, ki ga je orisal v drami „Za narodov blagor“. Vpliv takih tolmačev slovenske rasti in naporov se ni mogel uveljaviti za stalno. Janez Ev. Krek je spoznal nevarnost in ustanovil tajno ligo piscev „A + 1“ in tako naprej, da so „Slovenca“ zalagali za dolgo dobo s kvalitetnimi članki. Eden glavnih sodelavcev te lige je bil npr. dr. Aleš Ušeničnik.

Usoda naših listov je v veliki meri hkrati tudi naša usoda. Če je tisk umazan, bomo umazani tudi mi. Raven našega tiska je hkrati raven naše skupne rasti. Naše pisanje ne bo samo očitovalo našo kulturno stopnjo, ampak bo v veliki meri tudi dokaz naše srčne kulture, ki je predpogoj za ustvarjanje resnične kulture. Dosedaj je naše pisanje prevečala velika ljubezen do rasti vsega lepega med nami; (Dalje na 4. str.)

Osrednje društvo Slovencev v Argentini Zedinjena Slovenija je za Božič in Novo leto 1964 razposlala vsem društvom in ustanovam poseben božični pozdrav in novoletna voščila, v katerih pravi med drugim:

„...Če kot posamezniki živimo v več ali manj ugodnih stvarnih razmerah in če tudi zdomstva ne občutimo vsi kot osebno nesrečo, pa je položaj naše narodne in idejne skupnosti težak in poln velike odgovornosti. Previdnost in vest sta nam naložila bremena, ki smo jih zavestno sprejeli, da jih nosimo do konca. Odrngani od zemlje in ljudstva in preseljeni v široki svet smo nosilci ideje, ki osvobaja in osrečuje, a smo tudi opomin tistim, ki so neposredno ali posredno vzrok nesreče našega naroda. V tem poslanstvu krčevito branimo življenje, ki nam hoče uhajati pod vplivom splošnih zunanjih razmer ali nam ga hočejo uničiti tisti, ki jim je naša stvarna prisotnost v svetu v nadlego in zaskrbljenost... Božično oznanilo naj nas nagiba, da bomo vse storili za ohranitev, vzpostavitev miru v naših organizacijah in za dejavno soglasje vseh pojavov našega javnega življenja. Dar miru, ki je pogoj uspešnega dela, temelji na pravih namenih in dobrih odnosih. Ljudje dobre volje... v vsem iščejo skupno, višje dobro, čeprav delujejo na različnih področjih... in družba živi potem v miru in dobrem sožitju in tudi dosega v polni meri cilj, ki ga ima pred seboj.“

V tisku:

MEDDOBJE štev. 1-2

VIII letnik,

(Izšlo bo okr. 1. febr.)

Drugi zvezek Meddobja (štev. 3-4) bo izšel v maju 1964, tretji zvezek (štev. 5-6) pa v septembru 1964.

*

VREDNOTE,

četrti knjiga, bodo izšle v okviru knjižnih izdaj VIII. letnika publikacij SKA. — Uredništvo prosi cenj. sodelavce za prispevke do konca avgusta 1964.

*

Izšlo:

Karel Mauser,

LJUDJE POD BIČEM

Povest, 440 str. — Cena broš.: 370.—; vez.: 460.— pesov.

Slovenska kulturna akcija obvešča, da bo desetletnico obstoja proslavila s posebno prideljivo, ki bo v soboto dne 2. maja 1964 v dvorani Slovenske hiše Ramón Falcón 4158.

px 407/1967

— Za tiskovni sklad GLASA so darovali gg.: Mavrič Jože, V. Libertad, 411.— pesov; Vodnik Ciril, Haedo, 100.— pesov; Majhen Aleksander, Ramos Mejia, 100.— pesov; Majdič Jože, Indio Ricco, 60.— pesov; Markež Jože, Munro, 150.— pesov; N. N., Capital, 240.— pesov; Celarc J. Lanus, 10.— pesov; Campa J., Lanus, 100.— pesov; N. N., Churruca, 100.— pesov; N. N., Rosario, 300.— pesov; č. g. Urbič Rudolf, ZDA, 2 dolarja. — Vsem najlepša hvala!

— Na petnajstem kulturnem večeru SKA dne 29. nov. 1963 je tudi g. tajnik *Marijan Marolt* podal pregled dela pisarne in uprave v preteklih devet in pol letih. Med drugim je navajal: Korespondenca je bila važen del uprave SKA. Delokrog je tako vsesvetki, da je zajel vse kontinente in je morala služiti le zračna pošta, seveda s primernimi stroški. Evidenco korespondence ureja po dveh letih, kakor se vrše dvoletne skupščine. V prvem dveh letju je bilo odposlanih 1331 in sprejetih 477 dopisov. Največji pisemski promet je bil v drugem dveh letju: 1870 odposlanih in 609 sprejetih dopisov, tretje dveh letje je bilo 1400 odposlanih in 600 sprejetih, v četrtem 1431 odposlanih in 604 sprejetih dopisov, vsega torej v desetih letih ok. 6575 odposlanih in 2561 sprejetih dopisov, če navedemo, da je bilo za peto še ne zaključeno dveh letje 661 odposlanih in 261 sprejetih dopisov. V prvem dveh letju smo pošiljali za vsak kulturni večer, vsako siceršnjo prireditev in izlet okrog 200 osebnih vabil (po zamisli ge. Bare Remec) in ker je bilo takšnih prireditev vsaj 45, torej vsaj 9.000 vabil. Omeniti je treba še pošiljanje knjig, kar je bil ne samo velik izdatek, ampak pogosto še borba s tukajšnjimi predpisi o pošiljanju tiskovin. — SKA vodita uprava in odbor. Uprava je imela načeloma seje vsak teden, odbore seje so bile od časa do časa. V prvem dveh letju je bilo npr. 14 odborovih in 88 upravnih sej. Kakor v vsaki ustanovi, tako se je tudi pri nas delo odbora in upravnih sej izpopolnjevalo, ali pa iskalo novih oblik (odborove seje so se npr. skušale razširiti v široke sestanke ali na družabne prireditve). V vsem času obstoja SKA so bile doslej 4 dveh letne redne skupščine, 22 odborovih sej ter 395 upravnih sej ter nekaj sestankov. — Glede prireditev in kulturnih večerov je statistika težka. Tako je gledališki odsek imel prireditve, ki se morejo vključiti med kulturne večere, potem pa spet uprizoritve, ki so bile samostojne prireditve, zlasti še, če so bile izvedene v zvezi z drugimi organizacijami (npr. s Katoliško akcijo v proslavo praznika Kristusa Kralja). Tudi nekatere druge prireditve so bile izven kulturnih večerov, tako Meštrovičeva razstava, ali koncert ge. Franje Golobove in večkrat je bilo tako, da je nastopalo več odsekov hkrati. Večere dr. Pavlovčiča in g. Zaletela ni mogoče šteti k nobenemu odseku, večeri posebne vrste so bili spet tisti, kjer so se predvajali umetnostni filmi. Tako je bilo v letu 1954 vsega 22 prireditev, l. 1955/56 spet 22, l. 1956/57 jih je bilo 19, l. 1957/58 pa 20. V tem času so bili na vrtu Ilirije tudi poletni večeri, ki so segali še čez novo leto. A v l. 1958 je bilo še 16 večerov, l. 1959 pa 17. L. 1960 jih je bilo 13, l. 1961 tudi 13, l. 1962 pa 16, l. 1963 15. Tako imamo torej v pičlih 10 letih 173 pri-

NA PRAGU DESETLETNICE

Na 15. kulturnem večeru dne 29. novembra 1963 je podal predsednik Ruda Jurčec pregled in navajal:

„...ko smo pred desetimi leti začeli Slovensko kulturno akcijo, marsikdo od nas ni vedel, kaj bomo znali ustvariti. Pred nami je bila „terra incognita“ — ogromno polje dela, na katerega smo se spravili z zelo neznanimi, negotovimi podatki. Vedeli smo le, da smo na pragu nečesa novega, da smo v nekem oziru morali izven okvira preteklosti, nismo bili nadaljevanje generacij ali revij, kakor so se npr. zvarile v domovini — presekati je bilo treba z marsičim. Prišli smo namreč v emigracijo; zaživeti smo morali kot skupnost, ki baje nima več domovine — bili smo vrženi v svet, kjer naj bi živeli kot „svetovljani“ in delali v prid svetu, ki baje ni bil naš — prišli smo v svet kot tuji in in tuje bomo odslej služili. Na prvi javni prireditvi SKA dne 11. aprila 1954 je bilo rečeno, da vendarle prihajamo v svet kot celota zase, kot predstavniki slovenstva, ki hočejo sodelovati v „republique des esprits“, ki se je že varila med evropskimi narodi takoj po prvi svetovni vojni — kajti ves svet se je spreminjal, narodi so se dvigali nad sebe — najtrdnjši in najpomembnejši elementi novega sveta so se začeli graditi na duhovno višji, nadnarodni ravni. Vsako novo gibanje, ki se rodi, se najprej skuša uveljaviti kot pokret, dinamika se ne more takoj zajeti v kalup pravil in posod; res smo krenili v to smer, kakor se da videti iz pravil SKA, zasidrali smo se nekako med zasnovo nekakšne Slovenske matice v tujini in Akademije, ki ima svoje odseke — razrede. Najbolj značilno za nastanek SKA pa je bilo dejstvo, da so se zbrali ustvarjavalci sami in vodili vse sami — malo je takih primerov v sodobnem svetu, na književnem polju je delno tako izvedeno na Islandiji. Kulturni ustvarjavec je namreč v komunističnih in totalitarnih državah postal nastavljenec režima, umetnik in pisatelj je neke vrste uradnik; v demokratskem svetu večeje ustvarjaveca na založbe, organizacije in kulturne ustanove, združbe neštete vezi, ki pogosto niso čisto svobodne. Mi smo skušali ubrati pot, ko naj zbor ustvarjavecev samostojno odloča o svojem delu in načinu. Oba imenovana sistema pa sta v našem svetu že v popolnem razmahu — povsod so sadi, ki po svoje izpričujejo o moči, iskrenosti, resničnosti. Kritiki je prepuščeno, da presodi, koliko služijo sadovi namenu, ki mora biti končno samo eden: biti koristen narodu in vsemu človeštvu, biti zvest darovom, ki jih je Bog podelil — vsakemu po njegovih nalogah. Ustvarjavecem je bil Bog še posebej milosten v meri darov, in zanje bo enkrat treba polagati račun.

Če na pragu desetletnice SKA pogledamo na okvir, v katerem se gibljemo, ko dajemo odgovor za naš odnos do teme, ali smo znali vključiti naše delo v snovanje obraza kulture našega časa, smo mislimi zajeli razsežnost okvira v celoti. Naše ustvarjanje se je usmerjalo namenu služiti naporom, ki smo jim priča, hoteli smo biti v ravnotežju s kulturnim vzponom, kakor ga nakazuje sodobno kulturno delo v svobodnem svetu. Želeli smo biti hvaležni Bogu, da nas je postavil v emigracijo, nam odprl zakladnice vrednot v svetu okoli nas — že prvi zvezki Meddobja in potem Glasa so iskali stike, vezi, podatke o vsem, kar nas je v svetu duha tako bogato obdajalo.

Pri tem je bil glavni poudarek zastavljen na osebno orientacijo dela, subjektivno delo, osebno orientacijo ustvarjaveca. Osebnostna participacija posameznika se je v veliki meri morala predstaviti nad corpus, ki bi ga Slovenska kulturna akcija mogla podajati s svojimi prehodnimi pravili ali enkratno zasnovanim programom. To je bilo čisto naravno: SKA je delu ustvarjaveca mogla samo služiti — glavni moment je ostajal v ustvarjalnosti umetnika, pisatelja, komponista ali znanstvenika — če te zavesti ne bi bilo, bi SKA postala nepotrebna in bi nujno splahnela. Širina svobode in zavest popolne svobode, spoštovanje principa o prvenstvu kulture ustvarjalnosti, ki raste iz zavesti o pravilnem odnosu do kulturnega dela v našem času, ta zavest je bila glavni temelj, ki je ohranjal SKA skozi deset let.

Delo ustvarjaveca ne more biti pravilno zajeto v smeri, ki bi ga hotela izolirati od skupnosti. Kulturni ustvarjavec v popolni izolaciji ne more biti v pravilnem skladu z nalogami časa, v katerem živimo. Slovenstvo je razklano na dve domovini, mi v tujini smo dejansko poklicani, da gradimo domovini doma njen pravi obraz in njeno duhovno vsebino. Slovenstva vrednote nujno rastejo tu in tam, njih rasti tudi doma ne bodo mogli popolnoma zatreti; a nam je naloženo, da storimo tisto, česar doma ne morejo ali ne smejo. Vsak izmed nas si je moral spet in spet odgovarjati na to notranjo zahtevo, ali smo zreli za čas, ali bomo znali domovini v emigraciji izklesati njen pravi duhovni obraz, ali se čutimo dovolj prežeti z odgovornostjo, ki jo nosimo. Živimo med velikimi narodi. Kadar pripadnik sosedne narodne skupine napravi en korak, mora slovenski ustvarjavec napraviti štiri korake naprej. Veliki greh je, če se kdo za idejno vrvenje sveta okoli nas ne zanima, — ne gre za zvestoto rekvizitom, ki so veljali pred petdesetimi leti, kajti z obljimi, z rekviziti preteklosti in sodobnosti je možno ustvarjati vsebino umetnine, če ima ta v sebi le dovolj prometejskega duha in ognja iskrene ustvarjalnosti. Kdor pa se za napredek jezika in vsebine, za kvaliteto stvaritve ne zanima v enaki meri, med ustvarjavecji greši z grehom, ki ga je obsodil že Slomšek v svoji pridigi o slovenskem jeziku in o njegovem poslanstvu.

Kulturni delavec ne more ustvarjati, če ni svobode. Svoboda pa terja od nas posebno zgraditev notranje discipline pri ustvarjanju. Okoli nas so umetnostni, literarni in idejni tokovi, ki svobodo istovetijo s popolno anarhijo. Kdor se vzporedno z delom dviga v zgrajeno osebnost, ne bo izgubil kompasa med delom, ki nujno ustvarja kvaliteto in delom, ki služi vzgoji, prosveti, ki spada v drug, tudi poseben sektor, a ta ne more biti skrb, delo ustvarjaveca, ne more biti vsebina delovanja pri SKA. To je naloga vzporednih ustanov, pri katerih bo pa iskren kulturni ustvarjavec vedno rad sodeloval.

Osebo se mi zdi debata o tem, ali smo idejna ali politična emigracija, preozka. Menim, da bi se morali zazrti višje — ves svet si gradi nov idejni in politični obraz in se pri tem čuti kakor izkoreninjen iz vsega dosedanjega. Odtod tolikšen nemir, negotovost, preplah. Pred katastrofo, ki se napoveduje kot končni zaključek v tekmi odkrivanja sredstev, ki naj bi dejansko služila dvigu, poplemenitju, duhovni poglobitvi, a nosijo kliče uničenja v sebi, na eni strani — se pa na drugi strani vidno kažejo napor, ki skušajo svet zajeti kot celoto, narodi se dvigajo na višjo ravnino — sicer ponekod s silnim odporom, a vendar gremo vidno v to smer —. Slovenci v emigraciji moramo slutiti tokove, in zajeti novo idejno in politično temeljitost svojega problema v celoti, celotnostno v sebi, da bomo v pravem razmerju z ekumeničnostjo, občestvenostjo, ki je pred nami. Življenje naše domovine v emigraciji mora biti harmonično, nad nami mora biti ona kot prava mati, ki nas objema vse z enako ljubeznijo. Delo pri SKA je prevečala velika kupa idealizma in oba: idealizem ter ljubezen sta omogočila ustvarjavecu pravilno vključenost v skupnost. Domovina v emigraciji pa bi s svoje strani morala s pravo zavestjo odgovornosti podpirati, čuvati, ohranjati vsakega ustvarjaveca in sleherni kulturno delo — in to z vso širokogrudnostjo, zaupanjem in ljubeznijo. Sleherni ustvarjavec pa bi moral biti prepojen z isto zavestjo tudi takrat, kadar bi kot Slovenec ustvarjal med tujci, v tuji kulturni skupnosti — kajti tudi tam nikdar ne bo mogel zatajiti slovenskega izvira in narave svojih del. Elementi slovenstva so namreč obdarovani s toliko močjo, da jih ne bo nikomur mogoče nikjer zatajiti. Dela naših znanstvenikov in umetnikov v tuji, sosedni skupnosti ne bodo obogatili samo tujo narodno kulturo, ampak bodo dragocen prispevek našega, slovenskega deleža pri splošni, nadnarodni, občestveni kulturi vsega človeštva.

Vsako delo se mora biti s težavami. Mora čez napake in pomote do čistosti pojmov, oblik in vsebine. Resnično delo nikdar ne potrebuje bučne zunanje reklame, ni nasilno in ni izključujoče. Veliko delo — tako vidimo v zgodovini — je raslo v monumentalnost, če je slonelo na temeljih prave ponižnosti. Kajti iz ponižnosti raste mir, iz miru raste pravica, iz pravice do bližnjega in celote raste ljubezen in ljubezen je edino sredstvo, ki bo moglo rešiti sodobni svet.

reditev, ki so bile po večini imenovane kulturni večeri.

— ZBORNIK 1964 je v izdaji „Svobodne Slovenije“ letos presenetil. Skoraj polovico zajema anketa, ki je bila letos prvič izvedena. Uredništvo je prejelo 23 odgovorov vodilnih slovenskih kulturnih delavcev z vseh kontinentov; nujno je zato anketa zelo obsežna, ponekod se ugotovitve ponavljajo, drugod so avtorji najbrž v slutnji tega krenili v svojo razlago problemov. Anketa je letos verjetno samo poskus; v naslednjih letnikih se bi gotovo še mogla zgostiti, prikazati sliko s sestavki, ki bi bili krajši, a bi zajeli aktualno problematiko prav iz žarišča. Vsekakor pa je že ta začetek pokazal, kako razsežno je polje problemov in uredništvo je storilo veliko uslugo tistim, ki jim je poznavanje celotnosti našega snovanja pri srcu. — V ostalem delu je nabranega toliko gradiva, da ga — na žalost — vsega tukaj ne moremo naštet, kaj šele oceniti. Omenili bi samo prispevke, ki zaslužijo posebno pozornost: dr. Milan Komar, Braničev miru, dr. Andrej Filipič, Iz socialne in politične zgodovine Slovenije; I. A. O novi ustavi Jugoslavije; Lev Detela, Obrazi slovenske literature v domovini; dr. L. Sirc, Še eno poglavje iz spominov; zaglavje Naša beseda in pesem (letos je gotovo po nepotrebnem zašla pod poglavje Razgledi), kjer sodelujejo Vinko Belčič, Karel Mauser, p. B. Ambrožič, pesmi Milene Merlak-Detela in Milene Šoukal; je pa še cela vrsta razprav in sestavkov, ki vsi dokazujejo svojo vrednost in ljubezen, s katero so bili napisani. — Tokrat je tudi vključena Umetniška priloga (škoda, da v kazalu posamezni sodelavci niso navedeni), kjer so zastopani s svojimi deli: Bara Remec, Fr. Gorše, France Ahčin, Bukovec Ivan, Tone Kržišnik, Darko Sušteršič, Andrej Makek, Jure Vombegar, France Papež, Miroslav Zupančič in Jože Vodlan. — Posebno dragocenost pa imata prispevka Petra in Jurija Skvarče (V patagonskem vetrovju — in .. v objemu pune), ki nista samo navadna popisa dogodkov mladih gornikov, ampak sta že dobra, zelo dobra literatura. Ker sta oba predstavnika naše sodobne mladine, more slehernega razveseliti dinamizem, silna vera ter energija, ki preveva naš mladi rod in more biti slehernemu bravcu izreden dokaz poslanstva, ki ga prinaša sodobna mladina. — Vsekakor je glavna nit, ki prepleta Zbornik, velik optimizem, ki kljub vsem zopernostim vsakdanjosti ne more in ne bo klonil! Urednikom in izdajateljem te lepe knjige iskreno čestitamo!

— Sotrudnica Meddobja gdč. Ljerka Lavrenčičeva je postala članica uredništva buenosaireskega nemškega dnevnika Argentini-sches Tageblatt. — Lepo čestitamo!

— Pisatelj dr. Franc Bukvič je postal profesor nemškega jezika in književnosti na jezuitski gimnaziji v Fairfieldu, Conn. USA.

— Konec prvega kurza slavistike v Buenos Airesu. Na katoliški univerzi so se teden pred božičem vršili prvi izpiti iz slavistike in sovjetologije, ki jo predavata Poljak prof. Toczyłowski in Ukrajinec prof. Halajczuk. Kurz je obiskalo 18 Slovencev, 5 Poljakov, 4 Ukrajinci, ena Čehinja ter osem Argentinec. Najmočnejša skupina je bila torej slovenska. Kurz je doslej financirala Fundacija Padarewskega s Kanade, zdaj pa se je združila z Academic Grants Committee, ki pa je vso podporo ukinil. Toda kljub temu se bodo kurzi nadaljevali drugo leto.

— „Naš tednik — Kronika“ je v svoji številki z dne 17. oktobra prinesel na uvodnem mestu pismo, ki ga je Slovenska kulturna akcija poslala v maju 1963 prevz. škofu dr. Koestnerju v Celovec. Pismo govori o raznarodovalnih pritiskih na Koroškem, zlasti pa navaja dogodke v Dobri vasi, ob katerih je celo svetna oblast kazala več razumevanja za pravične težnje slovenskih ljudi kot pa škofijski ordinariat. (Pismo je bilo objavljeno v Glasu, L. X., št. 8.)

— Ljubljana je postala vablivo središče za snemanje tujih filmov. V ljubljanskih ateljejih in v okolici so zgradili okvir za film „Tat iz Damaska“, ki ga je naročilo italijansko podjetje „Rodes“. Film bo sneman v barvah. Režiral bo režiser Amendola, njegov pomočnik pa bo Bata Jovanovič. Glavni vlogi bosta igrala Italijanka Luciana Gilli in ameriški igravec Tony Russel, nastopal pa bo tudi slovenski igravec Maks Furijan. V Kazini na Bledu so snemali film „Ljubezen in glasba v Tirolah“ za nemško podjetje „Musik Haus“ iz Muenchena. Z Bleda bo šla skupina dodatne dele iz „Tirolske“ snemat v Bohinj, ljubljanske Križanke in v Piran v Istri. Tuja podjetja prihajajo v „Slovenijo“, ker so stroški nižji kot drugod.

— Tržaški pisatelj Boris Pahor je slavil letos petdesetletnico. Ob tej priliki je napovedal, da je napisal nov roman, ki popisuje življenje slovenske mladine tik pred drugo svetovno vojno. Delo bo izšlo prihodnje leto.

— Na nemškem knjiž. trgu so izšle naslednje zanimive publikacije: Miklosich, Franz von: Lexicon Polacoslovenico-Graeco-Latinum, emendatum auctum. Ponatis dunajski izdaje iz l. 1862-65. Aalen, založba Scientia, 1963. Str. XXII + 1171, velika osmerka. Cena: 100 mark. — W. G. Zimmermann, Valtazar Bogišić, 1843-1908. Ein Beitrag zur suedslawischen Geistes- und Rechtsgeschichte im 19. Jh. (F. Steiner Verlag, Wiesbaden, 1960 + 530 pp.; DM 52. — A. G. Haas, Metternich, Reorganization and Nationality 1813-1848. A story of foresight and frustration in the rebuilding of the Austrian Empire. 1963; VII + 244 pp., DM 28. — F. Steiner, Wiesbaden.

— Med zborovanjem v Tridenu je od kapi zadet umrl rektor visoke pedagoške šole v Freiburgu i. Br. prof. Gustav Siewerth. Nesporno veljavo med krščanskimi filozofi si je pridobil s pomembnim delom „Der Thomismus als Identitätssystem“ (1939). Prizadeval se je za pojasnitev teološko-filozofskih implikacij pri Heideggerju iz tomiističnega gledanja. Pripadal je tisti skupini katoliških filozofov, ki hočejo impulze eksistencializma ukoristiti za metafizično tradicijo. Zadnje veliko delo „Das Schicksal der Metaphysik“ je izdal 1961. Eden njegovih poslednjih spisov je članek „Smrt in nesmrtnost“ za dopolnilni zvezek k Leksikonu Pedagogika.

— Pred petdesetimi leti je oktobra 1913 na Velikem Meissnerju pri Kasselu „Freideutsche Jugend“ sprožila nemško mladinsko gibanje. Danes o njem pišejo že disertacije, to pomeni: spada že v zgodovino. Ker gibanje ni poznalo skupne metafizične vezi, so nastale razne smeri. Zajelo je tudi katoliško mladino. Skrb zanjo je izrekel kardinal Faulhaber v Silvestrovi pridigi 1923/24. Ko so se katoliške skupine navezale na cerkev in se učenile v zveze, med katerimi sta bili najbolj pomembni Guardinijev Quicborn in p. Eschov Neudeutschland, so se rešile ekstremizmov mladinskega avtonomizma. Jubilej je proslavila tudi univerza Goettingen. Luteranski škof W. Staehlin je ugotovil, da je mladinskemu gibanju manjkala moč „duhovno obvladati realnost“. Zato jih je mnogo podleglo nacionalnemu socializmu. Poudaril je, da je pristna in neizrekljiva človečnost „politični faktor“; če že ni mogoče iz dediščine mladinskega gibanja izvzeti nobenega političnega programa, morejo ljudje, ki so jih oblikovale pozitivne smeri mladinskega gibanja, imeti v politiki velik pomen.

— Od leta 1948 prireja vsako leto v novembru Centre Catholique des Intellectuels Français teden predavanj, Semaine des intellectuels catholiques, o aktualnih svetovnonazornih družbenih in religioznih vprašanjih. Tema letošnjih meditacij, ki so se končale 14. novembra, je bila „prihodnost, počelo misli in vir dejanja“. Skozi sedem dni so predavatelji: duhovniki, znanstveniki, pisatelji, filozofi, ekonomisti, sociologi poskušali razbrati prihodnost iz njene skrivnosti, opisati raznotera zadržanja človeka nasproti prihodnosti, pokazati luč, ki jo meditacija bodočnosti meče na popotniško situacijo človeka. Miselni lok se je začel z napredkom človeka in napredkom znanosti ter se končal pri Kristusu zgodovine in Kristusu prihodnosti. V poslanici, ki je bila prebrana zadnji dan tedna, je kardinal Feltin povzel srčiko premišljevanj v stavek: „Razmerje med časom in večnostjo ima smisel zgolj v Kristusu, ki je v središču zgodovine in je onkraj zgodovine.“ O Kristusu zgodovine je govoril švicarski teolog Urs von Balthasar: „Bolj ko se širi perspektiva sveta, bolj se povečujejo podoba Kristusova. Nikdar nobeno odkritje ne bo preklicalo oznanila, ki ga nam je zapustil. Ni protislovje, temveč večno potrjevanje. Bit človeka — Bog presega vse, kar si moremo zamišljati. Kdo bi si drznil kdaj pripisovati Absolutnemu to otroško neznost do človeštva, ki ga je ustvaril. Filozofska misel in tista, ki se imenuje znanstvena, moreta sicer uresničiti čuda, izumiti elektronske možnosti, ki bodo morda prekosili človekove, toda nikdar noben robot ne bo zmožen vzgiba ljubezni. Bo služil, a se ne bo vdano predajal.“

Založba EDITORIAL BARAGA
pripravlja za Veliko noč 1964
izdajo 1. dela knjige, ki jo je
napisal

Ruda Jurčec:

„POTOVANJE SKOZI ČAS“
(1914-1958)

I. del bo obsegal ok. 320 strani in zajemal dobo od 1914-1929. Podrobnosti in pogoje za naročbo bomo še objavili.

(Dalje s 1. str.)

iz spisov vseh, ki jim je bil naš skupni napredek pri srcu, je vrela vera v zmago tistih, ki se resnično trudijo za napredek in korist skupnosti, da si jim ni pogosto ostajalo kot nagrada nič drugega kot zavest, da so služili idealizmu, ki nas je edini vedno ohranjal in nam dvigal vero v bodočnost.

Slovinci v zamejstvu imamo mnogo listov, imamo kulturne ustanove, ponajam se s trdno organizirano versko in narodno delavnostjo. Če smo pri tem res kaj vrednega ustvarili, potem smo to dosegli zaradi tega, ker smo v tisku znali ostati na višini, ki ni hotela kloniti laži in tiraniji doma in se tudi v zamejstvu ne bo uklonila malikom, ki se včasih ponujajo. Naš tisk je naše zrcalo — kakršen bo naš tisk, tak bo naš obraz.

R. J.